

CRÓNICA DE LAS FIESTAS 1996 (Pep Jordà)

Diuen que dies de molt vespres de poc. I això és els que ens ha passat als Abencerratges. Després de dos anys de càrrec, de preparacions, d'il·lusió i, sobretot, de molta faena, s'ens ha acabat el cafetí. Tornem a l'anònimat de l'última posició de la taula, a ser malditos, a ocupar un lloc desapercebut darrere del capità i a esperar que passen, al menys, set anys. Ens queda, però, el record de l'alferesia de Paco Payà i de la capitania de Santiago Guillem. Tots dos ho han deixat ben difícil als que venen darrere, que ja poden anar espavilant-se i calfant-se el cap si volen estalviar-se comparacions odioses.

Es veu que això d'estar-se quiet i tranquil, no es per nosaltres; perquè poques setmanes després, a la junta de maig, ja estàvem embolicats en un altre "sarao" amb l'elecció del primer trò. Uns comicis visionaris i amb pròleg on Rafael Romà va sortir elegit per substituir Julio Richart. I on poc després les respectives juntes "entrante" i "saliente" es felicitaven amb cops a l'esquena, no se sap ben bé si per agrair-se els esforços i desitjar-se sort, o buscant-se un lloc sense ós pel cas de que fos necessari. Finalment l'Assemblea va aplaudir uns i altres, a uns pel que havien fet, i als altres pel que s'esperava que feren; circumstància que va aprofitar l'amic Jordi Botella per a fer mutis pel foro, deixant a este "banderillero" que us parla en el difícil paper de substituir-lo i de mantindre el nivell de les seues cròniques. Una tasca que no haguera pogut dur a terme sense l'inestimable ajut de l'amic Toton Sirvent.

Dies després, per qui no havia tingut prou emocions, la dinà va suposar una bona oportunitat per comentar la repetició de les jugades més interessants i per respirar l'ambient de festa, un poc massa dens per al meu gust, des d'eixa espècie de Falcon Crest socarrat que que's la caseta de Santiago Guillem. Acabar la dinà, anar-se'n de vacances i arribar el "mig any", tot va ser un.

En un tres i no res ja érem a la Glorieta, baix del temple, mirant a vore si Mario Vargas Llosa tenia un poc més de trellat que els jurats d'anys anteriors i triava la nostra olla com a guanyadora. Però no, qui és desgraciat amb els collons entropessa, i el premi se'l van emportar finalment els Contrabandistes, que a més ja havien guanyat, casualment, el campionat de cotos. Això fa més olor que els negocis bruts de Mario Conde. Al pas que anem ens morirem sense haver guanyat mai, ni una copa de Danone.

Abans de sopar l'olla amenitzats pels pas-dobles i marxés mores que els músics amics van interpretar a ritme de samba, vam fer una entraeta pel carrer Casablanca, això que es diu una entraeta en la més estricta intimitat; sense llum, sense ambient i sense més públic que dos senyores que baixaven a treure la brossa. Per acabar-ho d'arreglar la Casa d'Andalucía - l'única estació de postes en el camí -, estava tancada per trasllat; i passar el carrer Casablanca en pla de secà se'ns van fer mes llarg i més pesat que els pactes d'Aznar amb Convergència i Unió.

No estaria de més, que l'any que ve, en cas de continuar l'absència de llocs on pixar i beure al carrer Casablanca, ens replantejarem l'itinerari i retornarem als vells camins per on circulen la resta de les filaes. Clar que si el que volem es donar la nota, trencar esquemes i desfilar per on no ho fa ningú, sempre podem anarse'n al carrer Murillo o a la plaça Gonzalo Cantó, llocs igualment originals, que a més tenen l'avantatge d'estar plens d'ambient, de llum i de barets.

Amb l'Octubre va arribar el moment d'anar a Fontilles, acompanyats com sempre per les imatges del vídeo oficial de la filà; on es recull, a temps real, pràcticament tot, insisteix tot, el que ha passat en festes. Aquest any la durada es va reduir notablement quedant establerta en unes 3 hores; 10 minuts menys que "Lo que el viento se llevó". Després de tot un dia d'harmonia i de bon ambient ens despedirem, amb agraïment, dels habitants de Fontilles, per rebre'ns cada any amb els braços oberts i donar-nos l'oportunitat de compartir amb ells un dia de festa.

En Nadal complirem el ritual de'l sopar del Pobre i menjàrem ou fregit i sardina, amb el pensament de que la loteria de l'endemà ens trauria de pa i minxo. No cal dir que no ens va tocar ni un duro, i que es vam quedar, un altra volta, condemnats a especular amb els números rojos del comte corrent com els càrrecs especulen amb l'informe meteorològic pocs dies abans de l'Entrà.

La resta de l'any vam assistir a'l sopar d'acomiadament a la "junta saliente", que amb tanta il·lusió i esforç va organitzar els càrrecs d'alferes i capità; i dies després al sopar d'homenatge a Julio Richart, el primer tró que ha dirigit, amb bon criteri, el destí de la filà durant un grapat d'anys. També vam tindre l'oportunitat d'acudir a un munt "d'ensaios" que, degut al modern invent de les tauletes rodones, més semblaven la presentació de càrrecs en el Circul Industrial que un "ensaio" de filà.

Afortunadament, en ocasions posteriors, es van oblidar les taules rodones, més pròpies del rei Artur i dels seus cavallers i es va tornar a l'antiga formació "de cuatro en fondo", on ja vam poder barrejar-nos a l'atzar entre els companys de filà i on vam menjar, beure i no creure, sense l'estirament i mesquinesa que suposen els roglets.

Per cert que en una d'estes reunions es va demostrar que: "quien tuvo retuvo y guardo pa la vejes". Pep Botella i Rafael Bou, van guanyar el campionat de cotos de la filà fent servir la tècnica anomenada "venjança del xinito", davant d'Indalecio Carbonell i Migi Sorolla, els contrincants que els havien apallissat l'any anterior.

Quasi sense adonar-nos va arribar la primavera i amb ella els primers aires de festa d'un nou Abril. El matí de Glòria, amb un oratge d'aquells que ni fú ni fá, Juan Bosco y Javier García van sortir de la filà lluint el nostre "tratje" en direcció a la plaça. Bosco ens va representar amb lluentor en l'acte que suposa el pregó de la festa i Javier va fer el propi com a gloriario de l'hospital.

Per cert que a Javier, en l'autobús que l'havia de pujar al Preventori amb la resta dels gloriarios, uns benimerins anaven empenyant-lo i dient-li : ¡Ho has aconseguit, després de tants anys per fi podràs ser gloriario d'hospital!. Molta mala llet és el que hi ha. El cert és que, finalment, es va proposar que, igual que Mossèn Torregrossa, el càrrec de gloriario d'hospital fos vitalici per a ell, i els seus hereus.

Al diumenge següent li va tocar el torn de representar a la filà en la Gloria Infantil a Carlos Carbonell Pascual, fill, net, besnét i rebesnét d'abencerratges. Un "glorieret" amb mes tradició festera que el propi banderí de la filà. Carlos va acomplir com els bons, mantenint durant tot el trajecte un ritme i una elegància que per a ells voldrien molts dels majors.

Quan tots estaven assaborint la festa que ja estava a punt de començar ens va arribar des de Madrid una trista notícia, la mort de l'abencerratge Luis Mataix. Ell que va ser company, fester i amic, que amb l'alferesía de 1980 va marcar un abans i un després en l'estètica dels càrrecs, ens deixava definitivament per creuar en eixa filà d'on un mai s'esborra.

Jugant jugant ens varem plantar en les nits d'entraeta; per cert este any amb la curiosa novetat d'haver d'obtenir tiquets amb dos dies d'antelació. No dic jo que este sistema no agilitze i inclús millore l'organització dels sopars, però no em negareu que haurem de proveir-nos de les facultats adivinatories de Rappel o d'Aramis Fuster per endevinar si estarem o no disponibles per determinat acte amb tanta antelació.

Algú dels molts bancaris que hi ha entre els individus, proposava d'establir la Visa Abencerratge i col.locar un caixer automàtic a la porta de la filà; d'esta manera es podrien fer totes les operacions d'abonament, pagament i reserva, amb comoditat i total discreció, i si la cosa quallar podrien acabar rifant entre els usuaris bicicletes, coberteries i, fins i tot, apartaments.

Per cert les tres entraetes que ens van tocar enguany, sense renunciar al to festiu, van tindre un component esportiu gens menyspreable. Donat el fet que coincidien amb partits de copa, de U.E.F.A., i vespres de lliga, els locals de la filà es van convertir en una espècie de fondo sud. Un escandalós estadi, amb televisió inclosa, dividit en dos bàndols : un el dels aficionats al Barça - víctimes en totes tres ocasions - que s'amagaven com podien darrere la dorada, del chuletón al roquefort o del barrelet de Pastor; i l'altre, de dubtosa filiació, encapçalat pel merengue Paco Miró, que amb menys sensibilitat que una figa d'escaiola, es van dedicar a fer llenya de l'arbre caigut.

Una volta al carrer els aficionats del Barça van demanar-li al sargento els ciriers de processó, i a la banda que tocara la marxa fúnebre, però ni això. Oferint-los un dubtós consol els van regalar "Deu de Veta", i així vam començar a desfilar, un dia per Sant Nicolau i els altres dos pel País Valencià, entre uns carrers menys acompanyats que el Llanero Solitario; però que amb l'ajut de la música van anar omplint-se de gent i van aconseguir que el burro, de les tres derrotes, poc a poc quedara en l'oblit.

Amb l'informe meteorològic d'Huston, anunciant-nos que "tendríamos problemas", i amb l'amenaça de pluges, vam encetar els tres dies de festa. Tot va començar amb la primera mentira que es vam beure en la Font Redona esperant que els Contrabandistes, una volta més les bèsties negres de la nostra filà, alleugiren el pàs i arrancaren d'una punyetera vegada. "Pa més inri" una volta que els Andaluzos es van decidir a deixar-nos pas, nosaltres en senyal d'agraïment i solidaritat vam formar "la nit de l'olla" amb Ragón Falez. Si no quieres caldo tres "tasas".

Ja en la carpa, quan anàvem pel tercer colpet, vam tenir l'oportunitat d'estrenar els psicodèlics pixadors que més semblaven l'Apolo XIII, que un comú on fer les necessitats. Ben cagadets i pixadets, vam menjar una olla de categoria, després d'haver-nos posat com el quico gràcies a un abundant vermut a base de cacaus, tramussos i quatre o cinc borses de papes. La nit va acabar amb els músics intercanviant els instruments, i entre bombades a destemps de Paco Payà que ens removien la botifarra que encara estava fent-nos la digestió. Amb tot açó uns s'en van anar a dormir i altres a fer l'obila fins l'hora de començar la Diana.

A les sis del matí, quan els funcionaris de l'Ajuntament encara estaven posant els carrers, Chelo, la madrina, ja s'havia begut el seu cafè amb llet, i estava preparada per començar a fer els llaços dels dianers. Poc més tard, amb britànica puntualitat l'esquadra, formada per l'equip mèdic habitual i un grapat de malalts i encapçalada per Jordi Sempere arrancava la Diana mentre un cel, encara blau, es retallava sobre el Campanar il.luminat.

El primer avís de Houston el vam rebre en girar-li l'esquadra al taulell de Sant Jordi. Unes fines gotes de pluja que seran molt bones per als ametllers però que als turbants es senten com una patà al cul, ens van confirmar que, efectivament, anàvem a tindre problemes.

Amb intermitència l'aigua va anar acompanyant-nos durant tot el recorregut, també quan va arrancar la "diana del carbonato" i quan la Vella i la filà van retre un silenciós homenatge davant la casa de Luis Mataix. Amb eixe filet d'enyor els participants i els nombrosos acompanyants de la diana se'n van anar a esmorzar a la filà uns gatets de Gaianes tan bons que, fins i tot, feien gust a conill.

Mentre els cristians desplegaven tota la seua parafernalia flamenca i guerrera pels carrers d'Alcoi, els Abencerratges, amb una forta provisió de mentira i sonrisa alcoiana van iniciar la segona ascensió al Tourmalet. Els carrers Sant Mateu, plaçeta Les Eres i Sant Vicent, que res tenen que envejar-li a l'Alpe d'Huez, ens van deixar les pantorrilles més dures que el mero en salsa del dia Sant Jordi i més rojes que el xaleco dels Benimerins. Una volta al local de Santiago, es van quedar sorpres al no vore la carrossa del capità i bocabadats per la interessant re-modelació duta a terme per l'amic Paco Picó, que va saber recrear com ningú l'ambient d'una empresa en "suspensión de pagos".

Sentats a taula, la cigala només va arribar als que havien tret tiquet de marisc els altres van passar la mà per la paret. Els que van tindre la sort de sentar-se a prop de Marcelo, Rafa i Javier, l'equip mèdic habitual, que casualment havia operat, set o vuit voltes, al cambrer i al cuiner, van dinar a "cuerpo de rei", la resta, com Javier Garcia, amb el seu plat convertit en un joc de petanca, es van apanyar com van poder amb una abundant provisió de "pilotetes".

Punt i apart mereix l'apartat de sidres i caves amb que va finalitzar el dinar. Definitivament anem a menys. L'any passat un Juve i Camps, brut sec reserva de família, i enguany un Codorniu semi sec de calbot, i el que és pitjor una sidra anomenada "Mayador", que en castellà significa el que maulla mucho; i és que la pòcima era per maullar, lladrar, grunyar i després fer palmes.

Així és que amb la desgràcia de no haver-nos mullat per dins cosa que ens haguera fet suportar millor la cada volta més evidents amenaces de pluja provinents de Houston, es van quedar condemnats a mullar-nos per fora.

Dit i fet. Només treure nas per la porta una intensa boira va començar a tapar-ho tot fins el punt de que un no sabia si estava en el carreró de Sant Vicent o en la plaça les Xiques. El que si es veia a un pam de lluny eren les cares meitat humanes meitat poema dels Marrakeschs que no acabaven d'assimilar la seua desgracia. El cas és que l'esquadra amb disseny complet i la resta amagats com podien dintre el turbant i la capa vam encetar l'entrada. Sonar "L'Entrà dels Moros", pegar un llamp i començar a ploure com si estiguérem assistint en directe a un segon diluvi universal tot va ser un.

Mentre Jordi Terol va arrancar l'esquadra somrient ves tu a saber a qui, els "países" feien l'Agost venent paraigües pel triple del seu preu. Sempre han dit que es tracta d'estar en el lloc oportú en el moment oportú, així és que ningú no pot queixar-se. La gent ens aclamava des dels seients com si fórem els herois de "Carros de Fuego", i el cas és que ells estaven molt més banyats que nosaltres, tan que a algú van estar a punt de créixer xampinyons en el melic.

En arribar a l'altura de la plaça d'Espanya la imatge dels Abencerratges feia goig; uns utilitzant la capa com si fora una tenda de campanya, altres mirant al cel i duxant-se després d'una pila de dies; i la resta, xiquets inclosos, dins l'impermeable, també anomenat "condonet fester", eixa espècie de preservatiu que quan un se'l posa, a part de salvar-lo de molts compromisos li dona una aparença de "pelila groga amb cames" digna de figurar en el Llibre d'Or de la Festa.

Després de moltes desercions infantils i reumàtiques amb certificat metge del doctor Rubio, la resta d'Abencerratges van fer el fi de festa en la filà dels Cits, on per una volta les mentires i plis-plais, van ser canviades per poliols, mançanilles, carajillos i cafès -calents- amb llet.

Després d'un multitudinari sopar de l'Entrada on varen assistir en total quaranta persones incloent cambrers, cuiners i el conserge d'Apolo; els que van poder es van alçar a la Segona Diana, en aquesta ocasió presidida per la bonança climatològica.

Una volta més es va demostrar que amb bona música i alegria, quasi tot és possible, fins i tot fer alçar del llit a un públic lleganyós disposat a aplaudir durant tot el recorregut al pas dels Abencerratges. I no era per menys degut a la brillant interpretació de " El Desgavellat ", que ens va oferir el grup de canyes, enriquit per les improvisacions a destemps de Jaime Jorge i sus muchachos.

Finalitzada la Segona Diana i després de que la coca ens eixira per les orelles, Juan Cuesta va agarrar el banderí i s'en va anar ben orgullós a representar a la filà en la processó del trasllat i en la missa major, mentre altres individus es dedicaven a baldar el brial pels carrers d'Alcoi buscant un lloc on pondre fins que arribara l'hora d'anar a Dinar.

Un dinar que passarà a la història de la gastronomia festera per que, per primera vegada, es va servir el plat i els postres al mateix temps; circumstància que va ser aprofitada per la recentment fundada "Banda del Romeral 2", per ajudar amb la seua melodia de "turuts" a digerir el menjar.

Al vespre, mentre un fort d'abencerratges es concentrava a la Peña del Bon Humor per estudiar i repassar detingudament l'itinerari de la Processó, al local de la filà començaven els preparatius per el sopar. Un sopar, que sorpresivament va estar amenitzat per les intervencions corals de Santiago Guillém, al que es va afegir Miguel Sarrió, amb un repertori a base d'Albert Hammond i dels grandes éxitos dels autos de xoc de l'any 1977.

El dia dels Trons, pel que es va poder vore després, va començar amb un fum d'abencerratges davant l'espill mirant quin barret posar-se per resultar els moros mes originals de tot el disparo. Poc després a la plaçeta dels Salesians, tanta originalitat, es va materialitzar en un conjunt que més que a la batalla semblava que anara a fer un pas de models de Giorgio Armani o de Francis Montesinos.

Llevat de dos o tres abencerratges que anaven amb el barret roig reglamentari, i de dos o tres mes que ho feien "con el pelo alborotado", la resta ens va oferir un putpurri de models digne de figurar en el Guinness de la Coentor o en l'aparador de la botiga de Julio Cornelio; entre tots ells caldria destacar el "peruano" de Tobías Plá, els jueus de Ximo Balaguer i Paco Payà, "els mocadors mandaderos" de Pep Sempere i Eliseo, "la gorreta dels yankees" del Gabriel Romà, i sobretot eixe barret morat que portava Miquel Romà, tant propi d'una confraria de Setmana Santa. Tan sols va faltar la "boina del valència de Rafael Andrés, que no va voler utilitzar per no trencar l'ortodòxia del disseny reglamentari de la filà.

Finalitzat el disparo del matí, com ja és tradicional, cinquanta i pico abencerratges, amb l'acompanyament musical de la Banda del Romeral 2, es van perdre pels carrers d'Alcoi, per acabar trobant-se tots ells primer a la Riojana i després a la Peña el Bon Humor. Un cau, on es van viure unes hores d'harmonia i de germanor entre tots els assistents, subratllant una costum que per mèrits propis deuria, a partir d'enguany, incloure's com un acte més de festa.

Amb este bon sabor de boca, vam acabar les festes després de la sorpresa de l'apago. Ben cert és que no van acabar per Gori Casasempere, que any rera any, s'empecina en fer-se el cafè del dia vint-i-cinc, en el bar del mercat vestit d'Abencerratge, reivindicant així la necessitat d'allargar tres o quatre dies més les nostres festes.

El cas, és que el fluid elèctric que hores després va tornar a Alcoi a la normalitat, va fer amb la ciutat el mateix que els tres dies de festa havien fet als Abencerratges, que els tornaren les ganes de riure, de fer broma, i de compartir cafè sense mirar qui hi havia a la vora. Tres dies, una volta més irrepitibles, que ens van recordar l'important de mantenir-nos units en la festa si no volem que ens passe el que als antics abencerratges els va ocórrer amb els zegrís; una solidaritat i unió que, hui mes que mai, se'ns fa necessària per continuar participant amb alegria en estes curioses festes que sempre perden els moros i guanyen els cristians.